

Landskap: Skåne Upptecknat av: Sten Borg

Härad: Adress: Bredgatan 27, Lund

Socken: Ystad Berättat av: Alfr. Pettersson

Uppteckningsår: 1943 Född år 1877 i Hörby

Uppteckningen rör

Varsel.	s. 1.
Troll.	s. 5.
Hästar som inte vill gå.	s. 6.
Bäckhäst.	s. 7.
Varulv.	s. 7.
Goanisse.	s. 8.
Lyktegubbar.	s. 8.
Slå katten ur tunnan.	s. 9.

(H. C. 21.)
(Uman h. 12)

ACC. N:R M. 9003:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Varsel.

En gång på den tiden jag lärde i yrket gick en kamrat och jag om natten och brände porslin. Rätt som det var så hörde vi ett faslet väsen. Vi trodde att det kommit in en katt på lagret så den hade vält omkull alla hyllorna där det färdiga porslinet stod. Vi gick och titta men där fanns inte så mycket som en porslinsskärva. Vi gick in igen och satte oss och prata. Men så kom det igen och så höll det på flere gånger. Var gång gick vi och såg efter, men där syntes ingenting. Så rätt som det var så ringde det i telefonen. Jag svara men där var ingen. Detta upprepades också flere gånger utan att där var någon i telefonen. Vi tyckte det var egendomligt, men så kom jag ihåg att min morbror, som var smed, ibland i sin smedja kunde höra att där liksom var någon som slog på städet och smidde om natten. Där fanns

ACC. N:R M. 9003:2

2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

aldrig någon i smedjan utan det var varsel. Min morbror sa alltid att det betydde att han skulle få mycket att göra. Det där kom jag nu ihåg och det sa jag åt min kamrat. Det stämde också. Vi fick mycket arbete den närmaste tiden med bränning.

En gång gick jag och spankulera hemma på gården. Då kom jag till att tänka på en kamrat från min skoltid, som jag inte träffat på 30 år. Jag fundera på var han nu var. Han hade i unga år rest till Amerika, men sen hade jag aldrig hört något om honom. I dom tankarna gick jag ut på gatan för att se på folklivet. Den förste jag då mötte var min skolkamrat, som hade kommit hem och var på väg till mej för att hälsa på mej.

ACC. NR M. 9003:3.

3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ibland om söndagarna bruka vi ta ut i Sandskogen eller till skogen vid Kabusa. Så var det en söndag jag hade satt i gång en bränning. Jag trodde den skulle hinna bli färdigt till vi skulle resa iväg, men den tog ovanligt lång tid. Jag sa då åt dom andra att dom skulle ge sej iväg så skulle jag försöka få åka efter med någon annan. Dom reste och jag gjorde färdigt med bränningen. Jag begav mej sen iväg mot Kabusa. Jag gick Jennygatan fram och skulle just svänga ut mot skogen. Då var det precis som något stoppade mej. Jag kunde inte ta ett steg framåt. Jag tyckte det var konstigt. Jgg vände och gick tillbaka. Det gick bra, men framåt kunde jag inte gå. Jag tänke då att det kunde vara något galet hemma så jag gick tillbaka för att se efter. Där syntes ingenting. Men så gick jag ner till ugnarna. Där stod lågor i högan sky. Hade jag rest till Kabusa så hade hela gården brunnit ner. Det var varslet som hindrat mej.

ACC. N:R M. 9003: 4.

4.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång arbetade jag och en murare som hette Wessel här på gården. Vi var uppe på vinden och skulle laga något. Det var sen på natten. Det var vid 2-tiden. Wessel stod med huvudet itanför taket på en stege. Jag stod och höll i stegen inne på vinden. Då härde jag rätt som det var en kvinnoröst sjunga. Och hon sjöng så vackert så jag har aldrig hört något så vackert. Wessel kom ner och var rent rädd. Han hade också hört rösten. Den höll på en bra stund, men vi kunde inte förklara vad det var. Wessel ville inte arbeta mer utan ville gå hem. Än i denna dag kan jag inte förklara var rösten kom ifrån. Det fanns ju inte radio då, och på hela Östergatan fanns det på den tiden kanske 2 grammofooner och ingen av dem var i närheten där jag bodde. Så det kunde inte vara från dem rösten kom.

ACC. N:R M. 9003:5

5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I Bussjö hade vi släktingar, som var lantbrukare. Vi
bruka ofta fara dit och hälsa på. En gång när jag var där,
så kom drängen, som hette Ola Persson, in till min morbror
och sa: "Jag håller på att plöja, men nu vill hästarna
inte ta ett steg framåt. Där är något som hindrar dom."
Min morbror var van vid sånt så han sa bara till drängen:
"Gå du nu ut och plöj igen. Vill dom inte gå framåt, så
ställ dom på tvären och plöj på det hållet i stället, så
skall du få se att det går." Drängen följde rådet. Framåt
gick det inte men på tvären gick det bra. Morbror sa att
det var trollen som hade makt längs fårorna, men plöjde man
på tvären så hade dom ingen makt längre.

En gång när jag var i Bussjö kom en av drängarna in och
tala om att maran under natten hade varit i stallet och
ridit en av hästarna. Maran hade flätat en sån vacker man

Maran k. 12.

ACC. N:R M. 9003:6.

6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på hästen. Det var så grann flätor, men dom var nästan omöjliga att få opp.

På tal om hästar som inte vill gå, så minns jag en gång här i Ystad nere vid järnvägen. Där kom en dräng körande med två stora, kraftiga hästar. När dom kom till spåret för Malmötåget så stanna hästarna tvärt och det var stört omöjligt att få dem vidare. Dom gjorde allt möjligt med dom men det gick inte. Då kom där en slaktare förbi. När han fick se hur det var så sa han, att han skulle nog få hästarna att gå. Det var brådslande för Malmötåget skulle strax komma. Slaktaren tog helt enkelt opp en tändsticksask och strök fyr på en tändsticka och satte den under rumpan på den ena hästen och då bar det genast iväg så drängen knappt kunde hålla igen.

ACC. N:R M. 9003:7.

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bäckhäst.

Jodå vi har visst haft bäckhäst här i Ystad. I mina pågaår var det mycket farligt att gå till Pär Hälsas gård. Där flöt en å förbi och där sa dom att det husera en bäckhäst. Han såg ut ungefär som hästen i ett schackspel. Han var mycket farlig för han röva bort så många barn han kom åt. Han locka opp dom på ryggen och sen sprang han i ån med dom.

Varulv.

När jag var påg fanns här två stycken som dom sa gick varulv. Den ene var en osthandlare som hette Ola Karsson, och den andre var en glasmästare som hette Roos och bodde ute i Fridhem. Där var ingen som våga vara tillsammans med dom efter det hade blitt mörkt. På dan var dom inte farliga men så fort det var mörkt hade dom makt. Dom sprang efter havande kvinnor. Man såg dom aldrig i vanlig skepnad efter

Ulmer sk. 12

ACC. NR M. 9003:8.

det hade blivit mörk och dom var alltid rivna i ansiktet.

Goanisse.

Uppe hos min morbror i Bussjö sa dom alltid att där fanns en goanisse. Han hjälpte till med lite av varje på gården. Dom skulle alltid sätta ut mat till honom.

Lyktegubbar.

Ute på markerna fanns det lyktegubbar. Det var ett slags ljus som vandra framåt. Det såg ut som det var en gubbe som gick med ett ljus. Det skall ha varit lantmätare som mät fel mens dom levde.

8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9003:9.

Slå katten ur tunnan.

På fastlagsmåndag skulle dom alltid slå katten ur tunnan. Dom hade då en tunna opphängd i en påle, och i tunnan var där en levande katt. Ofta så red dom men ibland så sprang dom också i ring och slog till tunnan med en käpp eller en påk. Dom fick bara slå ett slag i taget. Den som slog zist på tunnan så den gick itu han blev nån slags kung. Han skulle sen välja ut en drottning bland fruntimmerna. Sen hade dom fest som dom hade lagt ihopa till.

9.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV